

doopsgezinde
gemeente
leeuwarden

Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

15 april 2018

Organist: Gerben Bergstra voorganger: Tjitske Hiemstra
thema: Mens, waar ben je?

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Bemoediging en groet

* Zingen *Dit is een morgen, als ooit de eerste* NL 216

* Gebed

* Zingen *Dank u voor deze nieuwe morgen* NL/FNL 218: 1-3

* Bijbellezing
Genesis 3: 1-9
God, de Heer, riep de mens: 'Waar ben je?'

* Zingen *Hier ben Ik* Ionabundel 39: 1, 3, 4

* Bijbellezing
Genesis 3: 9-14, 20-24

* Zingen *Zo vriendelijk en veilig als het licht* NL 221: 1-2

* Overdenking

Gemeente van Christus,

Op deze voorjaarsmorgen gaat het Bijbelse verhaal over de prachtige tuin van Eden. Het paradijs met haar bomen en planten, vogels die fluiten en andere dieren, zoals een sluwe slang en de mens Adam en zijn vrouw.

Eeuwenlang zijn verhalen bedacht over hoe het komt dat de wereld is zoals ze is. Waarom gaan er altijd weer dingen mis, is er ziekte en dood en strijden mensen en landen met elkaar om macht, geld en aanzien. Waarom is er goed en kwaad, terwijl God in het begin elke dag zag, dat het goed was!

Vandaag staan we stil bij een gelijkenis, van wat steeds weer gebeurt met elk van ons ...

Adam staat voor de mens, Adam ben ik ...

We zitten hier allemaal als Adams en Eva's ... we leven allen voor het eerst en proberen onze weg te vinden tussen alle goed en kwaad in deze wereld. En tussen alles door horen we op bijzondere momenten Gods stem: Mens waar ben je?

Vroeger stond in de NBG-vertaling boven Genesis 3 'De eerste zonde'. Terwijl het woord zonde of zondeval niet in het hoofdstuk voorkomt. In de Nieuwe Bijbelvertaling worden Genesis 2 en 3 bij elkaar genomen en staat er 'De tuin van Eden' boven, een veel minder invullende titel.

Als ik mensen advies geef rond de aankoop van een kinderbijbel, dan zeg ik altijd, kijk naar het Paradijsverhaal ... Wat wordt daar aan inleg-theologie gedaan? God die heel verdrietig is om wat Adam en Eva gedaan hebben? In de lezing hebt u niets gehoord over verdriet van God, toch?

Juist met zo'n Oerverhaal is door de tijd heen verschillend omgegaan en de erfzonde van Augustinus bleef op vreemde wijze hangen bij mensen...

Laten we er eens met nieuwe open ogen naar kijken!

Er is een prachtige tuin van Eden, waarin de mens geschapen wordt om die te bewerken en bewaren of bewaken. In het midden van die tuin heeft God zelf twee bomen geplaatst: de boom van de kennis van goed en kwaad en de levensboom.

Geen idee hoe een boom van kennis van goed en kwaad eruit ziet, hebt u er een beeld bij?

We weten alleen dat de vrouw na het gesprek met de slang bewust keek naar deze boom, dat de vruchten er heerlijk uitzagen en een lust voor het oog waren. Er staat niet dat het een appel- of perenboom was, niet wát voor vruchten deze boom gaf. We weten het niet ... alleen weten we wel, dat wat verbóden is, vreemd genoeg een extra appèl op je doet, want we hebben de neiging over grenzen heen te gaan.

Even terug naar die twee bomen in het midden van de tuin, daar bewust door God zelf geplant.

Alsof God alle voorwaarden schept en middelen om het gegeven gebod ook te overtreden ...

En zie wat er gebeurt: er komt een sluwe slang aankruipen en die spreekt met dubbele tong. De slang staat voor dualiteit, gespletenheid, ze kan doden, maar haar gif kan ook genezen. In de Oosterse traditie is de slang symbool voor wijsheid, voor vernieuwend leven. De esculaap is in het westen een kenmerk voor genezing: een slang om een staf gewikkeld, of is het een tak van de boom?

In de ontmoeting met de vrouw vertelt de slang heel geraffineerd wat waar is, maar vertelt niet de hele waarheid. De slang vestigt haar aandacht op die ene boom, dat ze niet zullen sterven, als goden zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad.

Een prachtig verkooppraatje van de slang die de ogen van de vrouw, die verlangt naar wijsheid, opent voor die verboden boom.

De vrouw eet, evenals haar man, gesproken wordt er niet, maar beiden ontdekken dat de verworven kennis de verschillen onthult tussen man en vrouw en dat ze hun onbevangenheid kwijt zijn. Hun ogen gaan open, ze merken hun naaktheid en bedekken zich door lendenschorten te maken van vijgenbladeren.

Als je zo dit verhaal van Genesis 2 en 3 bewust leest, ontdek je dat het verhaal van de tuin van Eden tegelijk het verhaal van ons eigen leven is, waar we als kind leren alles om ons heen een naam te geven, er greep op te krijgen. We zoeken als we opgroeien naar gelijken, naar vrienden of geliefde. We leren goed én kwaad kennen en lopen tegen grenzen op. We moeten de levens tuin van onze jeugd verlaten, verliezen onze onschuld, krijgen butsen en builen en lopen soms krassen op onze ziel. We raken allen ergens gewond aan het leven door wat we doen, keuzes die we maken of door wat ons aangedaan is en waar we mee om moeten gaan.

We proberen de naaktheid van ons leven te bedekken en lopen niet meer zorgeloos bloot rond.

Letterlijk niet, maar ook figuurlijk niet ... we hebben laagjes om ons heen ontwikkeld als bescherming, wat soms zelfs tot een harnas kan worden.

Terug naar ons oerverhaal van Genesis 3 waar de mens en zijn vrouw met lendenschorten om, zich verbergen tussen de bomen, als ze God de Heer in de koelte van de avondwind horen wandelen.

JHWH God, of de ENE God (Naardense vertaling) is de God die zich later aan Mozes openbaart als 'Ik zal er zijn' of 'Ik ben' ... de slang spreekt gewoon over God ...

Deze persoonlijke God wandelt door de tuin op zoek naar de mens en roept: 'Waar ben je?'

Dat is de eerste vraag die God stelt in de Bijbel: 'Mens, waar ben je?'

We worden gezocht en geroepen ... kom maar tevoorschijn, verberg je niet, je mag er zijn, met alles wat in je is, waarmee je worstelt, wat mis is gegaan, etc. Ik neem je aan zoals je bent ...

Maar Adam antwoordt niet met 'Hier ben ik', verantwoordelijk voor zijn eigen daad. Nee, hij vertelt over zijn verstopping, omdat hij naakt is ... maar zo is hij toch geschapen door God, dus is de volgende vraag: 'Wie heeft je verteld dat je naakt bent? Heb je soms gegeten van de boom waarvan ik je verboden had te eten?'

En dan blijkt niets menselijks deze eerste mens vreemd te zijn!
Hij verschuilt zich achter zijn vrouw en indirect achter God en zegt: 'De vrouw die u hebt gemaakt om mij ter zijde te staan, heeft mij vruchten van de boom gegeven en toen heb ik ervan gegeten'.
Hij spreekt ook niet meer in wij-vorm, maar in zij en ik ...
Nu vraagt God, de Heer, aan de vrouw: 'Waarom heb je dat gedaan?'
'De slang heeft me misleid en toen heb ik ervan gegeten.' Zij geeft de slang de schuld ...
Nu richt God, de Heer, zich tot de slang.
En waar de man en de vrouw gehoord werden, krijgt de slang geen vraag van God. Er is geen gelijkwaardige relatie. God spreekt enkel tót de slang en vervloekt hem.
Tot de vrouw en de man spreekt God over zwangerschap, zwoegen en zweten en uiteindelijk zegt Hij: 'stof ben je, tot stof keer je terug'. En juist daarop geeft de mens zijn vrouw de naam Eva: moeder van alle levenden.
Uiteindelijk wordt de mens weggestuurd uit de tuin van Eden om de aarde te gaan bewerken, maar niet omdat ze van die boom hebben gegeten en kennis van goed en kwaad hebben. Nee, ze moeten weg uit de tuin vanwege die andere verleidelijke boom, de levensboom, die staat voor eeuwig leven.

Bijzonder aan het slot is, dat God - Ik zal er zijn - voor de mens en zijn vrouw kleren maakt van dierenvellen en die hen aantrekt. Hij slaat als het ware een beschermende mantel om hen heen. Hij gaat met hen mee de tuin uit en zal er voor hen zijn in dat weerbarstige leven van elke dag. Mensen van stof uit aarde zijn we, met de adem van God in de neus geblazen en door hemzelf gemaakte beschermende kleren ... zo gaan we het volwassen leven in, waar we zelf verantwoordelijk zijn voor ons doen en laten.

En altijd, de eeuwen door is er die stem in onze oren: Mens, waar ben je? als wij ons weer eens willen verstoppen met schaamte of schuld ... We worden dan tevoorschijn geroepen om in vol bewustzijn antwoord te geven. Zo leven we met elkaar op deze aarde en kunnen die stem van God in eigen levenstuin horen klinken: Mens waar ben jij?

Steeds weer is er die roep van God, die met ons is, die klinkt via de mensen om ons heen: Tjitske, waar ben je? Hoe je ook maar heet ... Pietie - Petra

Verstoppen we ons, of weten we ons verantwoordelijk voor goed en kwaad, zwart en wit, ja en nee. Staan we op om deze prachtig geschapen aarde te bewerken en te bewaren en zorg te dragen voor onze medemens!

Een dagelijks appèl klinkt er vanuit dit oerverhaal ...

En tegelijk is er de beschermende mantel om ons heen geslagen ...

Ga met God en Hij zal je nabij zijn op al je wegen met raad en troost en zegen ...

Dat dat zo mag zijn, Amen

* Orgelspel

* Open ruimte Welkom heten van twee nieuwe belangstellenden van onze gemeente:
Pietie Boorsma-Toonstra en Petra van der Wal

* Gebed met vooraf *Dank U voor steun in moeilijkheden* NL/FNL 218: 4, 5
en na stil gebed afgesloten met *God fan fier en hein ús Heit* Tuskentiden 229

* Collecte voor de Voedselbank

De Voedselbank in Leeuwarden verstrekt voedsel aan mensen die onvoldoende geld hebben om rond te komen. Schrijnende armoede komt steeds meer voor. Het voedsel dat wordt ingezameld bij particulieren en bedrijven, is hard nodig! De Voedselbank heeft daarnaast geld nodig voor de ondersteuning van mensen, vervoer en organisatie.

* Slotlied

Ga met God en Hij zal met je zijn

NL/FNL 416

We beginnen met zingen zodra de kinderen terug zijn in de kerk.

* Zegenbede

Hear, wy freegje no, Jo seine op ús wei
Hear, wy freegje Jo, wês mei ús eltse dei (2x)

Amen

Mededelingen

Volgende week zondag gaat ds Hester Wouda voor. De collecte is dan voor het herstelwerk aan de Joodse begraafplaats in Leeuwarden, zie ook het artikel in de Onderweg van april. Naast een geldelijke bijdrage worden er ook slaappleatsen voor de vrijwilligers gevraagd.

Geef u op voor **KONINGS DAG** als vrijwilliger in de theetuin en/of bakker voor de lekkernijen. De opbrengst gaat naar het straatpastoraat en naar *Blessed Generation*. Opgavelijst achter in de kerk.

En denkt u aan de bemensing van de **extra Open Kerk-middagen** op woensdag en vrijdag? Ook daarvoor is er een intekenlijst. Kom gezellig een middagje zitten om binnenlopende gasten over onze gemeente en vermaning te vertellen. Voor koffie en thee wordt gezorgd.

Bovenstaande mededelingen vindt u ook op www.dgleeuwarden.org

Liederen (NL) overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk*, tenzij anders vermeld.